

BUDUĆNOST KRŠĆANSKE DEMOKRACIJE ORIJENTIR ZA BUDUĆE GENERACIJE

Prosinca 2020

Živimo u doba globalnih kriza. Zbog dugotrajne gospodarske krize mnogi dovode u pitanje globalizaciju, a ekološka kriza prijetnja je našem životu na ovom planetu. Nemogućnost učinkovitog suočavanja s tim izazovima dovodi do duboke političke krize: europska su društva postala nepovjerljiva prema svojim predstavnicima i čini se da se raspadaju u podijeljene zajednice, što otežava mogućnost demokratskog dijaloga. Nedavni je val terorističkih napada u našim zemljama dokaz da je ta prijetnja aktualna.

U ovom povijesnom trenutku Europa je na prekretnici. Tijekom posljednjih desetljeća ljudi su se izdigli iz siromaštva, a ratova, gladi i bolesti bilo je sve manje. Naš je kontinent izgradio nove putove kako bi postao ono što danas jest. Iako taj model nije savršen, vrlo je cijenjen diljem svijeta. Sada je taj napredak doveden u pitanje i naša je odgovornost i dužnost da zaštitimo postignuća iz naše prošlosti. Europska unija i dalje je druga najveća gospodarska sila na svijetu, no suočavamo se sa snažnom konkurencijom drugih svjetskih sila u pogledu gospodarskog utjecaja i izazova koje predstavljaju za naš politički sustav, a u nekim slučajevima i za naše vrijednosti i načela. Primjerice, Kina i njezin projekt Put svile pokazuju novu gospodarsku i geopolitičku ambiciju. Osim tih promjena, pandemija koja je obilježila 2020. razotkrila je industrijsku i tehnološku ovisnost Europe u mnogim strateškim područjima. Međuovisnosti se više ne smatraju samo izvorom sigurnosti, već i izvorom nesigurnosti. Europa je nesumnjivo i dalje kontinent s najvišim pokazateljima razvoja na svijetu, no teško pronalazi svoje mjesto pred velikim silama čiji je rastući utjecaj izazov za multilateralizam, a sposobnost naših demokracija, nasljednica dvadeset i pet stoljeća povijesti, da kontroliraju svoju sudbinu, dovedena je u pitanje.

Navedena problematika potiče kršćansku demokraciju, političku snagu koja je posljednjih desetljeća glavni pokretač europske integracije, da ojača i ponovno pokrene značajne promjene. Kako bismo probudili novu nadu, držimo se našeg kršćanskog demokratskog nasljeđa, naročito katoličkog i protestantskog društvenog nauka koji je opstao tijekom dvije tisuće godina, a temelji se na dobrom upravljanju, personalizmu, supsidijarnosti, odgovornosti i solidarnosti. Zahvalni smo nasljednici onih koji su nam prethodili i osnaženi tom baštinom gledamo u budućnost oslobođeni okova prošlosti.

Kao Klub zastupnika EPP-a vjerujemo da su naše vrijednosti i dalje najjača početna točka za oblikovanje budućnosti jer obuhvaćaju najbolje od konzervativnih, liberalnih i kršćansko-socijalnih nazora i objedinjuju ih u zajedničkom pogledu na svijet. Desnom centru takve vrijednosti daju smisao koji nadilazi dnevnu politiku. Religija nadahnjuje naše djelovanje, ali ga ne ograničava. Naime, u središtu kršćanske demokracije nije religija, već precizan politički pristup zasnovan na temeljnim vrijednostima dostojanstva svake osobe i tolerancije, pri čemu se bavljenje politikom smatra služenjem čovječanstvu. To znači da kršćanska demokracija okuplja sve kršćane, vjernike svih drugih religija, kao i nevjernike. Kršćanska demokracija mnogo je više od puke etikete – ona je naš orijentir za snalaženje u svijetu. Moramo pronaći nove načine za promicanje temeljnog identiteta Kluba zastupnika EPP-a, ali i preslikati svoje vrijednosti na sadašnjost. Postavljanje novih ciljeva i zadataka za kršćansku demokraciju stoga je nužno ne samo za budućnost desnog centra, već i za budućnost Europe. Zato je u ovom razdoblju globalnih kriza prva politička odgovornost očuvati i budućim generacijama prenijeti naše najdragocjenije nasljeđe: prirodu čija

ekološka nestabilnost danas prijeti vitalnoj ravnoteži, bogatu kulturnu baštinu koja je ugrožena zbog novih podjela u europskim društvima te, na kraju, samu mogućnost zajedničkog djelovanja kroz politiku i demokratske institucije. Europa je prošla kroz faze osnivanja i očuvanja. U sadašnjem kritičnom trenutku misija je naše političke obitelji da spasi ono što se mora spasiti kako bi se ucrtao ambiciozan put prema svjetlijoj budućnosti.

1. Zaštita prirode

Naša je dužnost imati jasnu viziju ekologije: čovjek ne posjeduje prirodu, već je nasljeđuje te mora sačuvati njezina čuda za sljedeće generacije i nastojati da u svijetu koji ostavlja za sobom život bude i dalje moguć. Čovjek je dio prirode, ovisi o njoj i treba se ponašati u skladu s time. Na to smo zaboravili i prouzročili opasne neravnoteže za budućnost. Međutim, nećemo moći popraviti štetu ako odlučimo nestati. Moramo promicati ulogu ljudskih bića kao čuvara ovog svijeta. Odgovornost prema prirodi ne znači da čovjek treba napustiti svoju ulogu, prestati djelovati ili pokušati izbrisati svoj utjecaj, već da treba pokazati odgovornost kako bi svijet bio humaniji i postići održivost racionalnim putem. Moramo temeljiti svoje odluke na činjenicama i znanosti umjesto na površnoj ideologiji i komunikaciji koja se temelji na sloganima i koja je lišena sadržaja. Samo trezveno djelovanje i dugoročno razmišljanje omogućit će nam da obnovimo klimatsku ravnotežu, da zaštitimo biološku raznolikost, da promičemo dobrobit životinja, da se brinemo o krajoliku i da sačuvamo ljepotu svijeta. Ljudi diljem svijeta shvaćaju da ne možemo nastaviti s korištenjem resursa našeg planeta kao što smo to činili u prošlosti. Moramo utvrditi vremenske okvire za preobrazbu gospodarstva i u tome moramo biti ujedinjeni: i u tom području moramo imati povjerenje u europski duh i njegovu sposobnost stvaranja kako bismo se suočili s ekološkim izazovom.

Naša odgovornost da očuvamo bogatstvo prirode ne smije stati na zaštiti okoliša. Mi smo također čuvari samog ljudskog stanja, vezani apsolutnim zahtjevom dostojanstva ljudske osobe, konstitutivnim obilježjima njezine prirode, slobodom savjesti i poštovanjem temeljnih prava. Sve osobe imaju svoju vrijednost, neovisno o njihovoj ulozi u čovječanstvu. Naša je dužnost očuvati svijet u kojem je istinski ljudski život i dalje moguć tako što ćemo zaštititi ukupnost odnosa koji čine temelj naših života:

uzajamno povjerenje među ljudima, osjećaj pripadnosti određenim zajednicama, na prvom mjestu obitelji, kao i političkoj zajednici, u kojoj pojedince povezuje svijest o općem dobru. To su strukture koje svima omogućuju da se formiraju i ispune, razvijaju razum i inteligenciju, nauče živjeti s drugima i podupiru istinsku slobodu koja se zasniva na odgovornosti. Ne postoji politika koja bi postavila temelje za budućnost bez potpore obiteljima, koje čine temelj svakog društva i preduvjet za njegovu vitalnost u budućnosti. Iz tog razloga znamo da se demografsko pitanje u Europi ne može ignorirati – odljev mozgova, posebno sa sjevera na jug i s istoka na zapad, kao i niske stope nataliteta i starenje društva imaju nerazmjern učinak na različite skupine, generacije i regije. Ta negativna demografska spirala utječe na gospodarstvo, stvarajući znatan nedostatak radne snage, kao i na našu mladež i socijalne sustave, te prijeti budućnosti naših zemalja. Stoga bismo našim odlukama u svim političkim područjima trebali dodati demografsku dimenziju. Ne samo da želimo zadržati obitelji na okupu, nego i stvoriti uvjete za dobrobit obitelji usklađivanjem ravnoteže između poslovnog i obiteljskog života te podupiranjem društva otvorenog prema djeci.

Nadalje, nakon što nas je uzdrmala pandemija koronavirusa, pitanje zdravlja postalo je još važnije za društvo: mi kao kršćanski demokrati uvijek nastojimo uravnotežiti zaštitu i slobodu osobe (tjelesnu, mentalnu i socijalnu), koje su u središtu našeg djelovanja. Vjerujemo u društvo koje pomaže potrebitima. U medicinskim istraživanjima uobičajena komercijalna logika mora se voditi općim interesom zajedničkog dobra jer se nalazi u domeni potreba. Kako bismo to postigli, zalažemo se za međunarodnu znanstvenu suradnju kako bi Europa mogla doprinijeti medicinskom napretku i od njega imati koristi.

Bolesti nemaju granice i zato je zdravlje zajednički izazov. Moramo povećati otpornost i neovisnost Europe u području medicinske opreme i aktivnih farmaceutskih sastojaka, ulagati u zajedničke istraživačke projekte, osigurati odgovarajući pristup zdravstvenih uslugama za sve građane, ojačati europsku prekograničnu i regionalnu suradnju u području zdravstvene skrbi i graditi tehnologije za bolju skrb, istodobno određujući visoke standarde za zaštitu prava pacijenata. Osiguravanje otpornosti osnovne infrastrukture na vanjske šokove od ključne je važnosti za trajno i sigurno pružanje osnovnih zdravstvenih usluga. U tom smo pogledu već zauzeli jasan stav o iskorištavanju inovativnog europskog potencijala u borbi

protiv raka. Sada moramo raditi na europskoj zdravstvenoj politici, otpornoj na buduće promjene i pripremljenoj za sljedeću krizu, koja će našim građanima omogućiti zdravo starenje.

2. Očuvanje uvjeta za blagostanje u budućnosti

U globaliziranom svijetu dvadeset i prvog stoljeća naša je odgovornost definirati ulogu socijalnog tržišnog gospodarstva u europskim i svjetskim ekonomijama. Slobodno kretanje robe, kapitala, usluga i osoba, kao i samo tržišno natjecanje, moraju biti popraćeni poštovanjem ljudskog dostojanstva. Osiguravanje stabilnosti u našim društvima podrazumijeva postavljanje uvjeta za zajedničko blagostanje na održiv način. To se može postići samo na temelju zasluga postignutih poštenim radom, čije dostojanstvo i ključnu ulogu u gospodarstvu i društvu kršćanska demokracija prepoznaje. Radom se proizvode roba i usluge nužni za život ili poboljšanje životnih uvjeta, a kolektivnim radnim naporima također se grade ključni odnosi među ljudima. Odbacujemo svaki koncept prema kojem bi se rad smatrao isključivo borbom za moć, povezanom s pritiskom i ugnjetavanjem, igrom u kojoj jedni dobivaju onoliko koliko drugi gube. Vjerujemo da rad svakom društvu omogućuje da kolektivno stvara mnogo više od zbroja pojedinačnih napora. To podrazumijeva da Europa mora djelovati kako bi se zajamčilo poštovanje rada i pravedne plaće koje ljudima moraju omogućiti dostojanstven život. Također podrazumijeva poduzetničku slobodu i jednake uvjete u trgovini, na jedinstvenom tržištu i u njezinim međunarodnim trgovinskim odnosima. Gospodarstvo je u službi ljudi, a ne obrnuto.

Svjesni smo da je rad mnogo više od pukog zarađivanja: ljudima daje svrhu, smisao i slobodu, no omogućuje i interakciju s drugim osobama i kreativnost. Čvrsto vjerujemo da je rad sredstvo s pomoću kojega čovjek realizira svoju osobnost i izražava svoje osobne kvalitete i sklonosti. Ljudima daje mogućnost da sudjeluju u izgradnji nečega većeg od njihovih vlastitih života. Stoga potvrđujemo da je stvaranje radnih mjesta i prilika za učenje i poduzetništvo mnogo bolja politika od dijeljenja pomoći, posebno kada je riječ o smanjenju nezaposlenosti mladih. Cilj visoke stope zaposlenosti mora se uzeti u obzir prilikom utvrđivanja i provedbe europskih politika i aktivnosti. Isto tako, čvrsto vjerujemo u vrijednost privatnog vlasništva u mjeri u kojoj se njime

jamči sloboda i budi osjećaj odgovornosti. Prepoznavamo vrijednost volonterskog rada koji na mnoge načine koristi našem društvu i ljudima kojima je potrebna pomoć.

Nema društva koje je uspješno, pravedno i ujedinjeno bez rada. To znači i da ga naše razvijene zemlje ne mogu smatrati pukim troškovnim čimbenikom ili ga pokušati eliminirati, naročito delegiranjem proizvodnje siromašnijima. Socijalno tržišno gospodarstvo temelji se na uzajamnoj koristi od gospodarskih razmjena pod uvjetom da svi proizvode svojeg rada stavljaju na tržište.

U tom je smislu trgovina izvor blagostanja i uzajamnih koristi. Dokle god se poštuju ljudska prava, vladavina prava i zajednički propisi, istodobno uzimajući u obzir ekološku i društvenu odgovornost, proizvodi europskog rada i znanja mogu se uravnoteženom trgovinskom politikom plasirati na strana tržišta, čime se potiču tehnološke inovacije, pruža izbor potrošačima i snižavaju cijene, uz jačanje našeg geopolitičkog položaja u svijetu i gradnju mostova prema drugim kontinentima i kulturama. Međutim, pritom treba voditi računa ne samo o potrošaču, već i o proizvođaču: Europska unija mora osigurati istinski jednake uvjete u svojim trgovinskim odnosima kako bi se izbjegli ekonomski i socijalni poremećaji, tražeći konkretni reciprocitet sa svim zemljama koje žele ući na njezino jedinstveno tržište. Moramo se pobrinuti za to da trgovina ne dovede do iskorištavanja nepravdi, pogoršanja životnog standarda i jednostrane ovisnosti. Stoga treba uvesti zaštitne mjere kako bi se pojedinačne potrebe potrošača uskladile s općim dobrom naših društava. U tom pogledu moramo postati odlučniji jer Europa mora sebi osigurati sredstva za oporavak svojih kapaciteta kako bi mogla raditi, snabdijevati, hraniti i proizvoditi na domaćem tržištu s pomoću svojih tradicionalnih poljoprivrednih i prehrambenih sektora i industrija, kao i za daljnji razvoj svojih sektora energetike i ključnih sirovina, kapaciteta za preradu i proizvodnju komponenti te usluga. To nije samo gospodarski, već i ekološki i geopolitički izazov.

Kako bi naše zemlje mogle zauzeti čvrsto mjesto u svijetu konkurentnih sila, pa i u svjetskoj trgovini, Europa mora zajamčiti svoju sigurnost opskrbe hranom i otvorenu stratešku autonomiju, posebno trajnim istraživačkim naporima, primjerice, u području digitalnih i novih tehnologija. Iako podupire multilateralni poredak utemeljen na pravilima u svrhu promicanja pravednog tržišnog natjecanja u međunarodnoj trgovini, također mora biti spremna aktivno braniti svoje interese i vrijednosti preko bilateralnih

sporazuma i autonomnih instrumenata. Moramo ostati otvoreni prema svijetu, ali autoritarnim režimima ne smijemo dopustiti da iskorištavaju naše jedinstveno tržište ili da krađu intelektualno vlasništvo našim poduzećima i dovedu u opasnost naše demokracije napadima na internetu i zlonamjernim utjecajem.

Digitalizacija već mijenja način na koji komuniciramo, radimo i živimo. U novom digitalnom dobu Europa će osigurati stvarno blagostanje u budućnosti samo uvjerljivim ulaganjima u istraživanje i inovacije te pružanjem odgovarajućeg okruženja za uvođenje fizičke i digitalne infrastrukture. Za nas, kršćanske demokrate, inovacije bi uvijek trebala pokretati potraga za općim dobrom, a ne novac, moć ili ideologija. U središtu treba biti čovjek – želimo oblikovati digitalnu revoluciju u skladu s našim zajedničkim vrijednostima i etikom. Za nas inovacije nisu cilj sam po sebi, već sredstvo za poboljšanje ljudskih života. Želimo stvoriti uvjete koji će ljudskom biću omogućiti kontrolu nad budućim tehnologijama, posebno putem obrazovanja, a to nije slučaj u svim dijelovima svijeta. Stoga u srednjoročnom i dugoročnom razdoblju moramo definirati regulatorni pristup za umjetnu inteligenciju i veliku količinu podataka utemeljen na promicanju ljudskog dostojanstva koji će kontrirati transhumanističkim i eugeničkim ideologijama i komodifikaciji ljudskog tijela.

Istovremeno moramo biti oprezni i izbjeći političke i društvene poremećaje do kojih je došlo nakon prve industrijske revolucije, koja je uz velike koristi u društvu stvorila i velike podjele između pobjednika i gubitnika. Za razliku od tada, želimo svrhovito iskoristiti tehnološki napredak kako bismo stvorili milijune novih radnih mjesta i poduprli građane u toj digitalnoj tranziciji. U ovoj revoluciji nitko ne bi smio biti zapostavljen, a to će zahtijevati znatne napore u pogledu unaprjeđenja vještina putem obrazovanja, čime će se također odgovoriti na potrebe zelene tranzicije i tehnološkog napretka. Europa također mora i dalje voditi rasprave s drugim državama i organizacijama, a posebno s onima koje dijele jednaka stajališta, kako bi pronašla sveobuhvatnija rješenja za zajedničke probleme kao što su digitalna trgovina, protok podataka i oporezivanje.

3. Očuvanje kulture i europskog načina života

Na ovaj će način Europa moći svojim građanima sutrašnjice prenijeti sposobnost

djelovanja za dobrobit čovječanstva te društveni i gospodarski napredak na temelju načela koja nas povezuju. Europa nije neutralan prostor, a nije ni puko jedinstveno tržište ili međunarodna organizacija poput bilo koje druge. Naime, zasniva se na civilizaciji koja je stvorena na temelju grčko-rimskog nasljeđa sa židovskim i kršćanskim stupovima i slijedila taj put kroz srednji vijek, renesansu i prosvjetiteljstvo. Ideja Europe označava geografski i duhovni prostor star nekoliko tisućljeća. Svi smo zajedno građani Europe i stoga u svojem nasljeđu uz nacionalne identitete moramo njegovati i zajednički europski identitet.

Europa današnjice bit će bolje pripremljena za buduće zadaće ako prepozna i vrednuje, imenuje i prenosi te intelektualne i duhovne korijene koji stoljećima hrane našu pluralnost kultura. Naše su zemlje raznolike, ali imaju zajedničke korijene i dijele određen način života, koncept osobe i društva te njegov odraz u pravu, arhitekturi i urbanizmu, jezicima i umjetnosti. Europska je povijest više puta na tragičan način iznevjerila to nasljeđe, no naša je zajednička civilizacija zato sazrela, makar i na temelju pogrešaka. Sada je više nego ikad prije potrebno očuvati i prenijeti našu stečevinu, koja obuhvaća: načelo neotuđivog dostojanstva svake osobe i solidarnost s posebnim naglaskom na najranjivijima; bezuvjetnu zaštitu slobode savjesti, slobode vjeroispovijesti i slobode izražavanja; osjećaj odgovornosti i ostvarivanje općeg dobra; osjećaj za dijalog, civilno ophođenje, pristup temeljen na razumu i umjerenosti; brigu za pravdu i spremnost da se uporaba sile stavi u službu zakona; jednakost pred zakonom, a posebno ravnopravnost muškaraca i žena. Te se vrijednosti nalaze u središtu političke tradicije kršćanske demokracije, posebno povezane s nasljeđem europske civilizacije.

Naposljetku, Europa može svijetu sutrašnjice ponuditi odanost koju duguje tim ključnim načelima europskog načina života. Kako bi u tome uspjela, najprije se mora ponovno obvezati na, u prvom redu, obrazovanje budućih generacija o svojem nasljeđu kako bi imale više slobode i istovremeno se senzibilizirale o onome što nam je zajedničko. Obveza sjećanja i znanja o povijesti ne podrazumijeva trajnu krivnju ili poricanje korijena koji su nas oblikovali. Odbacivanje korijena nas, naime, može samo izolirati u individualizmu, gubitku smisla i sukobima u zajednici, čime se ostavlja prostor za ideologije kao što je radikalni islamizam. Upoznavanje i razumijevanje jedinstvene civilizacije koju su nam ostavili naši predci tim je više potrebno kako bi se omogućila identifikacija i osjećaj pripadnosti. Važno je da mladi imigranti upoznaju i razumiju

našu civilizaciju i europski način života kako bi dijelili zajedničke reference i osjećali se integriranim u društvo u kojem zajedno živimo i kojemu pripadaju. Iako su za integraciju odgovorne uglavnom države članice, Europska unija u tome podupire nacionalna tijela.

Uspješna integracija potrebna je kako bi postojale trajne veze među građanima. Prihvatanje ljudi bez mogućnosti da im zaista ponudimo mjesto u našem društvu nije dobronamjerno i brzo dovodi do iskorištavanja i loših radnih uvjeta za radnike migrante ili do problema s integracijom, među ostalim i u uzastopnim generacijama. Zbog toga bi integracija uvijek trebala biti prioritet, kao zajednička zadaća i za društvo i za pridošlicu. Ona zahtijeva građanski odgoj, učenje jezika, pronalaženje posla i prihvaćanje normi i vrijednosti našeg društva. S druge strane, svatko tko u potpunosti odluči sudjelovati u našem društvu također mora osjećati da mu pripada i da ovdje ima budućnost kao punopravni građanin.

Ljudska bića nisu atomi u neutralnom prostoru koje je nemoguće razlikovati i zato je dijeljenje tih zajedničkih referenci preduvjet mirnog života u društvu. To znači da treba, bez gubljenja humanitarne perspektive, zajamčiti stroži nadzor nad granicama i kontrolu migracijskih tokova, bez čega dolazi do destabilizacije svakog društva. Svaka osoba teži životu u društvu s poznatom kulturom, jezikom i načinom života i nijedna migracijska politika ne može zanemariti tu potrebu uzimajući u obzir samo ekonomske izračune, čime se opravdava naša nemoć i potiče fluktuacija ljudi. Primarno pravo nije primanje u tuđi dom, već mogućnost života u svojem vlastitom domu.

Europa se mora djelotvornije obvezati na jačanje suradnje sa zemljama podrijetla kako bi je učinila potpuno učinkovitom te podupirati razvoj i regionalnu integraciju Afrike, kao i drugih svjetskih zemalja u razvoju i gospodarskom usponu. Obnova te ravnoteže od presudne je važnosti jer želimo očuvati pravo na azil, koje je dio naše civilizacije. Ta dužnost čovječanstva podrazumijeva dostojanstvenu dobrodošlicu onima koji su istinski ugroženi ili progonjeni, ali ne i nekontrolirane migracijske tokove u korist mreža trgovine ljudima. Treba se pobrinuti za to da u Europu mogu ući samo oni koji ispunjavaju zakonske uvjete, što je preduvjet za jedinstvo naših društava, kao i za sigurnost ljudi izvan naših granica, na kopnu i na moru. Nezakoniti prelasci granica dovode do stvarnih ljudskih tragedija. Od početka migracijskog vala 2014. na Sredozemlju je poginulo više od dvadeset tisuća migranata.

Ta je kriza prouzročila ozbiljne poteškoće u učinkovitoj kontroli nad vanjskim granicama u skladu sa schengenskom pravnom stečevinom, kao i u prihvatu migranata i postupanju s njima po dolasku. Također je razotkrila šire strukturne nedostatke u zaštiti vanjskih granica Unije.

4. Zaštita politike

Prenošenje prakse demokracije i sudjelovanja u zajedničkoj civilizaciji potrebno je kako bi politika, tj. sama činjenica da zajedno raspravljamo i djelujemo, i dalje bila moguća. To podrazumijeva svijest o tome što nas povezuje jer društvo nije zbroj pojedinaca koji su osuđeni na samoću, a ni bojno polje između različitih skupina, od kojih svaka brani svoje interese ili identitete. Priroda i kultura koju dijelimo, sigurnost i blagostanje te mir i pravda temelji su općeg dobra prema kojemu nitko ne može biti ravnodušan, a svi smo ga dužni štiti. Podizanje razine osviještenosti o toj zajedničkoj perspektivi tim je više potrebno u vrijeme kada društvene i geografske podjele te razilaženja na razini zajednice oslabljuju jedinstvo europskih društava.

Atomizacija društva doprinosi prekidanju veza među građanima, zbog čega je u pitanje dovedena sama mogućnost prakticiranja politike, bez kojega može prevladati samo nasilje. Možemo vratiti smisao politici ako podsjetimo na to da se ona ne može odvojiti od moralnog uvjeta da služi općem dobru, kao i na to da građanske dužnosti i odgovornosti izabranih predstavnika podrazumijevaju brigu za istinu i zahtijevaju znanje. Ne smijemo dopustiti da se javna rasprava onemogućuje isključenjem i pretjerivanjem i da se javno djelovanje razvodni izbornim taktikama, dezinformacijama i komunikacijom bez prestanka te se moramo boriti protiv tog zaokreta, osobito promicanjem slobode medija. To je pravo značenje demokratskog pluralizma. Politička odanost podrazumijeva da treba ostati samokritičan: moramo pretpostaviti naše kršćansko-demokratske vrijednosti našim svakodnevnim praksama. Taj je etički prioritet preduvjet za hitno vraćanje povjerenja građana jer je nepovjerenje u demokratske institucije jedan od najvećih problema ovog doba. Sve veća složenost naših društava jedan je od razloga za to, no ne smijemo ignorirati sile koje napadaju temelje demokracije.

Kršćanska demokracija ima svoju ulogu u pomirenju: moramo premostiti jednu od najvećih prepreka u Europi.

Vraćanje smisla politici podrazumijeva i bezuvjetno poštovanje vladavine prava i odupiranje moći proizvoljnosti. Europska unija mora uspostaviti jasne, pravedne i nepristrane kriterije kojima se definira vladavina prava i koji se ne mogu zloupotrebjavati u ideološkim borbama o tome kako će izgledati njezina budućnost. Vrijednosti vladavine prava i neovisnog pravosuđa ključne su za očuvanje društvenog poretka te predstavljaju političke kriterije koje moraju ispuniti zemlje koje žele pristupiti Europskoj uniji. Treba ih dosljedno i objektivno pratiti u svakoj državi članici. Nadalje, vladavinu prava štiti i dinamično društvo. Moramo promicati otporne zajednice podupiranjem istinskog civilnog društva na lokalnoj razini. Dinamično je društvo najbolji način za zbližavanje ljudi, osobito u kriznim vremenima.

Naposljetku, vraćanje smisla politici znači povratak samoj biti demokracije, političkog sustava koji je nastao u Europi prije dvadeset i pet stoljeća i ljudima omogućuje da upravljaju sami sobom donoseći odluke koje sazrijevaju u okviru građanskog dijaloga. Premda je tijekom 20. stoljeća ta težnja za slobodom prevladala nad nacističkim i sovjetskim totalitarizmom, demokratsko iskustvo još je jednom dovedeno u pitanje zbog pojave novih oblika otuđenja koji proizlaze iz dosad nezabilježenog širenja laži s pomoću novih tehnologija, rastuće globalizacije i pojave nepolitičkih struktura moći koje ne preuzimaju odgovornost pred narodom. U tom kontekstu mnogi građani u Europi smatraju da više ne mogu odlučivati niti značajno doprinosti demokratskom procesu te da gube kontrolu nad svojom sudbinom.

Europsku uniju kao organizaciju ne bi trebalo kriviti za taj osjećaj gubitka kontrole; naime, ona se pridržava načela supsidijarnosti na kojemu se temelji i koje je definirano u Ugovorima tako da se svaka odluka donosi na razini najbližoj građanima, a samo u slučajevima podijeljenih nadležnosti na europskoj razini ako „ciljeve predloženog djelovanja države članice ne mogu dostatno ostvariti”. Supsidijarnost bi trebala pomoći u premošćivanju prepreka između europskog projekta i stvarnog stanja na terenu. Stoga se teme povezanosti nacionalnim nadležnostima koje nisu izričito dodijeljene Uniji u skladu s Ugovorima (načelo dodjeljivanja) poštuju i ne pretvaraju u pitanja europske politike, dok Europska unija mora dobiti jasne ovlasti za učinkovito djelovanje ondje gdje moramo pokazati zajedničku snagu. Vrijednost i moć solidarnosti i supsidijarnosti također zahtijevaju odanost i ispunjavanje dužnosti svake države članice.

Budući da europsko zakonodavstvo ima stvaran utjecaj na živote ljudi, potrebna nam je Europa koja je vjerna demokraciji. Zato građani moraju imati pravo glasa o odlukama na europskoj razini jer će u protivnom demokracija unutar samih država članica biti ugrožena. S obzirom na to da je proizvela mnoštvo jezika, kultura i naroda, Europa mora ostati vjerna konkretnom političkom programu. Jedinstveni europski model zajednica je demokratskih naroda koji su nastali iz zajedničke civilizacije. Europskim projektom može se ponovno uspostaviti potpuna suverenost građana na temelju djelotvornog saveza i zajedničkih strategija koje će našim zemljama omogućiti da se suoče s globalnim izazovima koje dijelimo. Na temelju toga moći ćemo prevladati krize kroz koje prolazimo i budućim generacijama prenijeti sposobnost održavanja demokratskog čuda.

Danas nam je taj pristup potreban kako bismo vodili Europsku uniju u borbi protiv brojnih prijetnji s kojima smo suočeni. Naša europska uvjerenja proizlaze iz svijesti da ćemo se samo snažnim europskim duhom i djelovanjem moći uhvatiti u koštac s kompleksnim vremenima koja nam predstoje i iz njih izaći snažniji. Vjerujemo da su naša demokratska društva dovoljno otporna da prevladaju globalne krize našeg doba. Nada u bolju budućnost odgovor je kršćanskih demokrata na strah. Kršćanska demokracija nije samo floskula iz prošlosti, već sadrži vrijednosti koje su izdržale test vremena i ambicioznu viziju za budućnost Europske unije i njezinih naroda i najbolji je orijentir za vođenje Europljana u godinama koje dolaze. Stoga čvrsto vjerujemo da je budućnost Europe usko povezana s budućnošću kršćanske demokracije.

¹ Članak 5. stavak 3. UEU-a